

De Coöperatie Vooruit Gent.

De socialisten in België bestonden vooral uit een werkende maar vooral arme bevolkingsgroep. In 1885 bezorgde de Borinage de Gentenaars gratis brood, de Waalse socialisten begrepen het enorme grote voordeel van een coöperatie, waardoor ze naar het voorbeeld van de krant “De Vooruit” een jaar later starten met de krant “Le Peuple” die eerst vanuit Gent werd gefinancierd. De leiders van de Belgische socialisten gebruikten deze coöperaties om aan de macht te komen en daardoor werd het Gentse voorbeeld bijna in geheel België overgenomen.

1) Hier enkele afbeeldingen van Broodpenningen in metaal uit 1880

De socialistische beweging zocht een middel om het leden aantal dat voor hun enkel uit de werkende bevolking bestond uit te breiden en zo ook hun beweging ruimte te geven door meer leden te hebben alsook een inkomen. Dus moesten ze reclame maken en hoe zouden ze dat doen om deze arme bevolkingsgroep te overhalen zich bij hun aan te sluiten? Daarom werd er besloten om deze mensen persoonlijk aan te spreken door van huis tot huis te gaan. Het lidgeld werd 1 frank wat in de negentiende eeuw toch al een groot bedrag was, maar ze kregen eerst drie maanden gratis lidmaatschap aangeboden, het was een politieke beweging die een plaats wilde innemen naast vooral de Katholieke party.

2) Afbeelding 1: Broodkaart in metaal van 5 frank 1928, bestaat ook in 1921

3) Afbeelding 2: Broodkaart in metaal van 20 frank 1930

4) Afbeelding 3: Broodpenning in metaal van 1932

Om hun doel te bereiken hadden ze wel een startkapitaal nodig, want de socialistische beweging was niet kapitaal machtig en dus moest men aan geld geraken om hun idee opgestart te krijgen, dus werd er bij particulieren en bevriende maatschappijen vele renteloze leningen gedaan met het gevaar dat ze niet het bedoelde resultaat zouden bekomen en door deze schulden niet te kunnen terug te betalen hun eigen party teniet doen en verdwijnen, maar het werd een onverhoopte meevallen veel groter dan gehoopt.

5) Afbeeldingen van de latere modernere metalen Broodpenningen

De bedoeling was om deze mensen betaalbare producten aan te bieden en hun leden te helpen door de prijzen laag te houden. Deze producten waren vooral "Kolen en Brood". De mensen kregen een waarde bon aangeboden tegen een lage prijs waarmee ze dan naar een handelaar konden gaan voor het af te halen, de handelaar kon dan zijn bonnen terug gaan inwisselen bij de socialistische beweging.

- 6) Afbeelding Broodkaart in karton zonder datum
 7) Afbeelding Broodkaart in karton met datum, hier stempel op de voorkant, maar bestaat ook met deze stempel op de keerzijde in plaats van op de voorzijde

Maar toeval of niet het noodlot hielp hun ook, door de mislukte oogst in 1880 stegen vooral de broden naar veel hogere prijzen dan dat deze mensen het zouden kunnen betalen. Daardoor zochten de socialisten naar een mogelijkheid om deze mensen te helpen en brachten hun gestarte idee van deze voordeel bonnen onder in een nieuw apart deel van hun beweging en zo ontstond "VOORUIT" Deze naam werd gekozen omdat dit de mensen de moed zou geven om niet op te geven en hun prijzen bleven laag zodat dit ook voor deze mensen een voordeel was.

- 8) Hierbij 2kartonnen afbeeldingen met blanco keerzijde de eerst met datum de tweede met nummer

Nu geven bijna alle winkelketens vandaag kortingen naar dat voorbeeld en toen in de negentiende eeuw werd hun voorbeeld in bijna heel België overgenomen en ook niet alleen in België maar ook buiten de landsgrenzen, wat nu de dag van vandaag een mooi onderwerp is geworden voor verzamelaars, waardoor men met een beetje geduld aan een mooi resultaat kan komen. In 1899 werd in Brussel "Maison Du Peuple" opnieuw geopend naar een ontwerp van Victor Horta en van overal uit Europa kwamen de buitenlandse socialistische partijen kijken hoe ze voor hun land dit ook konden doen of van dit ontwerp konden ideeën opdoen. In 1910 werd te Kopenhagen deze coöperaties pas herkend en niet meer als politiek deel van de socialistische beweging werd voorgesteld, ook omdat de socialistische partijen de kracht van de coöperatie als macht voor de arbeider als politieke macht hadden gebruikt, maar de kranten van de revolutionairen werden wel door de coöperatieven gefinancierd en eerst ook gedrukt.

- 9) Hierbij 2 kartonen afbeeldingen, eerste met stempel op de keerzijde, tweede met stempel op de voorzijde, er zijn er ook zonder stempel

Dus tegen de betaling van 1 frank werd er een nieuw lid aangeworven die zagezegd ook mede-eigenaar werd. die dan voor deze bonnen in aanmerking kwam en in het begin van de week kochten de arbeiders hun bonnen, eerst waren dat enkel broodbonnen en door het succes werden er later ook andere bonnen aangeboden.

- 10) Hierbij een kartonen kolenbon met stempel op de voorzijde, bestaan ook met stempel op de keerzijde en ook zonder stempel, verder een kartonen Broodkaart voor Lebbeke met een speciale stang de letters MV ingeknipt, Natuurlijk bestaan er veel meer van deze penningen en bonnen in alle variaties en grote.

De leden kregen door dit gebruik deelname in de winsten en met deze konden worden ingeruild voor kortingen of nieuwe bonnen. Men kan hierbij veronderstellen dat de Coöperatie Vooruit Gent kan vergeleken worden met het heen wat de groot-warenhuizen nu den dag van vandaag doen met hun kortingen. Om hun leden ook te helpen aan werk, werd in 1903 een weverij opgestart en door het grote succes werd in 1913 een feestzaal gebouwd in de Sint-Pieters-nieuwstraat. Ook ontstond in 1913 de "Bank van de Arbeid". Vele decennia lang was het Feestlokaal het cultureel centrum van de Gentse socialistische beweging. In 1982 werd het omgevormd tot het "Kunstencentrum dat de Vooruit den dag van vandaag nog is.

Jacques Priem